

514

ÁLLOMÁS: Peking

Hársas

Beajánljuk: imádjuk el és
szívesen megvárjuk, de!

S-11/2

REJTJELZETT OKMÁNY

Szám: 8564/2046/1986

Utazás
Munkatárs főnöke

Szigorúan titkos!

Sürgősségi foka:

sz. rend. alapján

(5 napon belül visszaküldendő!)

Távirat érkezésének ideje: 1986. 12. 16. év
9 10
..... hó nap óra perc

2010 MARC 26

Elk. id.: 12. 16. hó n. 10. 00. p.

Készítette: Gr.:

Lássa: vonal ...6..... vonal ...5.....
vonal ...11..... vonal ...7.....

INTEZKEDŐ: vonal/
Fátyolt készítette:

Von. Kör 42-re: /folytatás/

Az NDK-val a forgalom 10 százalékos bővítését írták alá. Ennek teljesítése azonban kérdéses, inkább valószínűtlen. Pld: az ötéves jkv évi tízezer, a 87. évi 8 ezer gépkocsi importját írja elő, de kontraktálni csak 2000-t főznek.

Lengyelország: egyértelműen, de a magyarnál kisebb mértékben a forgalom visszaesése várható.

Románia: az 1986. évi jkv 900 millió értékű, a teljesítés 800 milliós lesz, 1987-re a f. évi teljesítés szintentartása várható.

tása várható.

Jugoszlávia: 200 millió USD forgalom várható idén és jövőre is.

Albánia: a forgalom bővül. Tavaly 6, az idén 29 millió USD várható, 1987-re 30 százalékos növekedésre számítanak.

Csehszlovákia: nincs pontos adatai, szinttartás várható.

Bulgária: az ötéves jkv évi 200 millió SFR-t ír elő. Az ez évi teljesítés kb. 60 százalékos lesz. Jövőre egy százalékos növekményt ír elő a jkv.

A magyar-kinai pol-i kapcsolatok az elmúlt három-négy évben töretlenül és egyenletesen fejlődtek. A PB vonatkozó határozatában foglalt elvi kereteket gyakorlatilag már teljesítettük, az államközi kapcsolatok - a HM és a BM-közi együttműködés kivételével - maradéktalanul helyreálltak, bár szinte minden területen még csak a kezdeténél tartanak, s eddig ezért is kevés gyakorlati eredményt mutatnak fel.

A. M. U. S-11/2/86/11. Eöfct

26

A pártközi kontaktusok felvétele mind a fejlesztés üteme, mind annak konkrét eredményei (külpolitikai és gazdaságpolitikai véleménycserék és konzultációk) mindkét fél elvárásaival és igényeivel összhangban voltak. A kapcsolatok különleges eleme volt a gazdasági, illetve legújabban a politikai reform-koncepciók hasonlósága, elvi s egyes vonatkozásokban gyakorlati párhuzamossága. Mindezen elemek alapján a közelmúltig hazánk különlegesnek mondható helyzetet foglalt el, bizonyos prioritást élvezett a kínai politikában. Ez a helyzet megváltozóban van:

- Honecker látogatásával a KKP-NSZP kapcsolat folyamatosságának deklarálásával az NDK egy minőséggel előbbre lépett. A CSKP velünk azonos szinten áll. Bulgária - Zsivkov már rögzített látogatásával a pártkapcsolat várható felújításával, illetve Lengyelország Jaruzelsky látogatásával és a pártkapcsolat kínai remény szerint 1987-ben bekövetkező normalizálásával tőlük a miénknél gyorsabb fejlődést remélhetnek a kínaiak. -E realizált külker. forgalom vonatkozásában a KCST-országok között az utolsó előtti helyen állunk, s a forgalom jelentős visszaesése várható 1987-ben. A KNK illetékesei előtt ismeretes az ez évi eleji export-és importstop, s annak hátterében több jel szerint is politikai szándékot gyanítanak. Felfigyeltek arra is, hogy a nem-hagyományos gazdasági együttműködés lehetőségeinek megnyitását intenzíven követeltük, de a felmerült lehetőségekre (pld. autobuszgyári rekonstrukcióra tett januári javaslat, Kahyb-együttműködés, hűtőszekrény-összeszerelés illetve kompresszorgyártási együttműködés Ningbo-ban) nem vagy csak jelentős késéssel, alacsony hatékonysággal szervezetlenül reagáltunk. - Kínai részről fokozodo figyelemmel (és nyugtalan-sággal) figyelik a hazai gazdasági helyzet alakulását. A fokozodo nehézségeket részint magával a reformmal magyarázzák (főleg a "magyar típusú" reform elvi ellenzői) részint a reform nem kellő követke. téségével (e megoldás támogatói). Mindenképpen tény, hogy a "magyar modell" vonzereje a kialakult helyzet fényében kétségkívül csökkent. -Ezt a hatást felerősítette, hogy a gazdasági reform megszűnt "magyar specialitás" lenni. A szovjet vezetés elvi és gyakorlati intézkedései, a CSKP reform-elképzelései, a bulgáriai átalakulások, a lengyel konszolidáció eredményei, az NDK gyakorlati vívmányai egyaránt a magyar tapasztalatok fontosságának relatív leértékelődését okozzák. Az 1981. évi mélypont után rohamos növekedésnek indult a magyar-kínai árucseré szintjét az elmúlt két évben a magyar import mennyisége határozta meg. Az exportorientált magyar külkereskedelem - más országokhoz hasonlóan kívánta biztosítani külföldi értékesítésre s. é. keinek piacát.

Az, intenzív fejlesztés első szakaszában Kína korlátozott mértékben rendelkezett olyan termékkészlettel, amelyet Ho.-exporteikkeinek ellentételeként elfogadhatott. A tökéletes importot kiváltó alapanyag-vásárlási szándékunkat a kínai fél nem tudta elfogadni, mert ezeket a termékeket szabad devizáért is értékesíthették. Ez a gyors fejlesztéshez szükséges fejlett technológia és technika megvásárlásához nélkülözhetetlen volt, ami pedig nem tőlünk szerezhető be. A két ország azonos célú törekvései feszültségeket okoztak az elmúlt évben hirtelen megnövelt volumenű árucserében. A devizatartalékok és a külföldi kölcsönök ésszerűtlen felhasználása, valamint a külföldi tőkebeáramlás vártnál lassabb üteme miatt a gazdasági fellendülés nem érte el a tervezett szintet. Ezért Kína erős korrekciókra és importkorlátozásra kényszerült. Az általános reformfolyamatba nem illő erős központi ellenőrzést rendeltek el az importcikkekre. Ho-t ez a gépjárművek vásárlására elrendelt tilalmon keresztül érinti érzékenyen. A speciális rendeltetésű szállító eszközök behozatalára a tiltás enyhébb mértékű. A helyzet annyira súlyos, hogy a jelenleg eladatlan gépkocsik száma meghaladja a 150 ezret, év végéig valószínűleg megközelelti a 200 ezer darabot, mert a különböző vállalatok már ebben az évben is jelentősen kisebb mértékű központi fejlesztési keretet kaptak gépjárművásárlásra. A kínai külker-szervek véleménye szerint a gépkocsi igény tervezése túlméretezett volt. A gazdasági problémák következménye a korlátozási kényszer. A KKM (kínai) véleménye szerint a kínai fél számára nagy gondot okoz az 1987. évi importlista összeállításánál az, hogy a magyar-kínai árucseré 1985-1990. évi tervében jelentős mértékű kínai gépjárművásárlást (autobusz, tehergépkocsi és alváz) irányoztak elő, amit nem tudnak teljesíteni. Szeretnének megfelelő módot találni a probléma megoldására, de eddig még nem sikerült. Akármilyen megoldás születik, az máris biztos, hogy a kontingenstárgyalások elhuzodnak és a jövő évi terv teljesítése még az ez évinél is nehezebb lesz. A kínai külkereskedelem második fontos elhatározása az alapanyagok exportjának korlátozására vonatkozik. Ezt a jövőben szabaddevizás relációban igyekeznek tartani. Az erre vonatkozó vásárlási szándékunk megvalósítása tehát tovább nehezebb. Az áruszerkezettel kapcsolatban a harmadik új kínai változtatást a késztermékek eladásának növelése jelenti. A hagyományos kínai textil- és egyéb könnyűipari cikkek mellett növelni kívánják a gépek és elektronikai cikkek eladását, a nemzetközi színvonalat elérő terméket természetesen szabad devizáért tervezik értékesíteni.

Nem új de a továbbiakban erősebb szándékkal jelentkeznek a kínai importban az acél, a színesfémek, a műanyag és a műtrágya vásárlása. Az igény olyan nagy hogy ezekkel az anyagokkal a kínai fél árukapcsolást is hajlando elfogadni. A kínai párt és állami vezetők minden alkalommal hangoztatják, hogy a szocialista országok számára is biztosítva vannak azok a lehetőségek, azok a gazdasági kapcsolati formák, mint a fejlett tőkés országok számára. Készek velünk közös beruházásokra is világszintvonalu termékek előállítására. Baráti diplomaták szerint az illetékes kínai vezetők úgy vélik, hogy az árucseré jelenlegi szintje a közeli években már nem növelhető. Mivel Kínát továbbra is gazdaságilag is fontos partnernek tartják, új gazdasági együttműködési formákat keresnek. Egyre inkább fontolgatják a közös beruházások lehetőségét. A legmegbízhatóbbnak és a legkifizetődöbbsnek a szolgáltató iparba való bekapcsolódás látszik számunkra. A korábban létrehozott kínai-lengyel hajózási társaság jó hatékonysággal működik és fejlesztésén dolgoznak. A szoc. országok is ismerik a tőkés országbeli beruházók kedvezőtlen kínai tapasztalatait. Ezek elsősorban a tőke repatriálásának nehézségeiből és a kialakulatlan kínai jogrendszer hiányosságából fakadnak. A kínai KKM szerint hibás volt az 1985. és különösen az 1986. évi árucseré volumenének hirtelen nagy mértékű emelése. Csak a fokozatos fejlesztést tartják stabilnak. A fenti okok miatt a megrendelőktől az idén lényegesen kisebb igény érkezett 1987-re a külkeré-t tervező központi szervekhez. A korábbi évekkel ellentétben a jövőben nem a külföldi partner, hanem a kínai fél importjának mértéke határozza meg az árucserét. A szoc. országok közül csak csehszlovákiával és az NDK-val határozták meg az 1987-re vonatkozó kontingenslistát. Egyik viszonylatban sem történt csökkenés sőt az NDK 10 százalékos növelést is el tudott érni. Ezt mindkét fél politikai okokkal magyarázza. Az NDK Honecker látogatása alkalmával írta alá az 1987. évi árucseréforgalmi jegyzőkönyvet, a csehszlovákok pedig a miniszterelnökök jövő évi találkozájára hivatkozva tudták elérni a forgalom csökkentésének elkerülését. Ezekkel az országokkal ebben az évben is lényegesen jobb a kontingens teljesítése, megközelíti a 100 százalékot. A magyar lemaradás okai otthon is ismertek és a júliusi KB határozattal részben orvoslást is nyertek, a tervet ugyan nem sikerül teljesíteni, de a helyzeten javítani az elmúlt években felhalmozott kínai passzivum ebben az évben várhatóan eltűnik.

Hegjegyzés: Az információk döntő részben kínai, részben baráti forrásból származnak.

ALLOMÁS: ..Peking.....

Működés 2
5-11/2 Cseres 212
b. m.

Minősítés körülve!

REJTJELZETT OKMÁNY

Szám: 8530/2626/

2008. évi 11. tv. 25(1) bekezdés
sz. rend. alapján

Szigorúan titkos!

Sürgősségi foka: 1986 DEC 16

2010 MARE 2 6

(5 napon belül visszaküldendő!)

Távirat érkezésének ideje: 1986.12.15. év
09.40
..... hó nap óra perc

alk. id.: ...12.15. hó n.10.30 p.

Készítette: Gr.:

Lássa: vonal ...11..... vonal ...5.....
vonal (6)..... vonal ...7.....

INTÉZKEDŐ: vonal/.....

Fátyolt készítette:

Von. kör 42-re:

1986 a Kína és a szoc. országok közötti kapcsolatok általános fellendülésének éve volt, az elért fejlődés azonban nem volt egyenletes és még nem vezetett el teljes frontáttöréshez, átfogóan új minőség kialakulásához.

Politikai kapcsolatok:

A kapcsolattartás magasabb szintre emelkedett. Az európai szoc. országok vonatkozásában az államközi kapcsolatok normalizálása megtörtént:

Valamennyi országgal miniszterelnökhelyettesi szintű látogatás-cserékre, hosszútávú (ötéves) gazdasági-kereskedelmi egyezmények aláírására került sor. A kormánytagok, főhatóságvezetők látogatásai rendszeresekké váltak. Valamennyi érintett állam készségét nyilvánította a kapcsolatok szintjének további emelésére, kormányfői szintű találkozóra. Csao Ce-Jang 7 van
nyes meghívással rendelkezik a VSZ mind a hat érintett tagállamától, ezek közül "korai" indoklással a szovjet meghívást elhárította. A többi 5 teljesítését 1987-re elvben jelezte, bár legújabbban olyan jelzések érkeznek, hogy csak három fővárost keres fel, erre vonatkozóan végleges döntésről még nincs tudomásunk. Az államközi normalizáció jellemző eleme volt, hogy az lényegében mindvégig vagy túlnyomórészt kínai kezdeményezések alapján valósult meg. Másik jellemzője, hogy a SZU vonatkozásában kb. 1-1,5 lépéshátrány, késleltetés tapasztalható. A politikai kapcsolatépítés felgyorsulásának legfontosabb tényezője, egyik elvi alapja a "három teljes tisztelet" elvének kínai meghirdetése volt. Ezen elvek közül az első az állam- és pártközi kapcsolatok alapelve - a kül- és belpolitika független alakítására való jog kölcsönös elismerése. A másik viszonylag kevésbé fontos - az előrehaladás tempóját a felek igényeinek függvényeként határozza meg.

A. M. H. 5-11/2/86/11. kötet

A harmadik elv - a normalizálás Kínával nem irányul a SZU-val fenntartott kapcsolatok ellen - előrelépést jelent annyiban, hogy elismeri:

A SZU vezette szövetségi rendszer politikája nem Kína ellen irányul, a SZU sem Kína " első számú ellensége " többé akivel jó kapcsolatot tartani magában véve Kína-ellenes tett. Ugyanakkor aláhuzza:

A teljes politikai normalizáció felajánlása egyelőre nem vonatkozik a SZU-ra, csak a szövetségeseire. Ennek ellenére hiba lett volna ezeket az elveket visszautasítva a teljes áttörésre várni, valószínűbb, hogy a fokozatos nyitás fokozódó lehetőségeket teremt országaink számára a kínai vezetők befolyásolására, a megszerzett pozíciók szélesítésére. Ennek jegyében került sor idén Honecker látogatására, ill. A KKP és az NSZEP kapcsolatainak deklarált normalizálása. Ugyancsak a legfelsőbb szintre emelkedtek a kínai-lengyel kapcsolatok, bár Jaruzelsky látogatása során a pártközi normalizáció nem került napirendre. A kínaiak várakozásai szerint 1987-ben sor kerül az első konkrét lépésekre ebben az irányban is. Valószínű, hogy hasonló lesz a fejlődés a KKP és a bolgár párt között is Zsivkov jövő évi látogatása során. A csehszlovák és a magyar párttal az apparátusok közötti munkakapcsolat jött eddig létre. Kínai részről szondázták a csúcshintű látogatások lehetőségét. Úgy tűnik, ezt még a XIII. Kongresszus előtt szerették volna nyelbeütni. A jugoszláv és a román relációban a politikai kapcsolatok változatlanok, de ezek relatív értéke csökkent. Albánia - tovább folyik az intenzív nyitás-keresés, de eddig érdemi válasz nélkül. Mongólia és Kuba - még a " kis lépések " folynak, szintemelési kísérlet jelei nem mutatkoznak. Vietnám nyitási kísérletei érdemi válasz nélkül maradtak. Kína a VI. Kongresszus előtt nem hajlandó lépni, annak eredményét a nyomás fokozásával próbálja befolyásolni. Ebből a szempontból fontos a Laosz felé folyó nyitás. Kína belső gazdasági nehézségei, konkrétan a jelentős általános import-korlátozások következtében 1987-ben az európai kis szoc. országokból származó kínai import csökkenése várható. A legerőteljesebb ez a hatás Magyarország esetében lesz, ott egyéb okok is közrejátszanak.

Konkrét pld:

Gépjárművet nem fognak importálni. Az általános nehézségeket megpróbálják új cikkek beállításával csökkenteni, de a forgalom visszaesése így is elkerülhetetlen. Általános kínai törekvés a gépipari termékek részarányának visszafogása az import anyag-hányadának emelése mellett.

Az eddig aláírt jegyzőkönyvek illetve várható forgalom:

SZU: 1986-ra: 4,75 milliárd SFR.

8530/3.

Ez az egyetlen reláció ahol fejlődés töretlen lesz, az 5 évre aláírt kb. 30 milliárdos szint teljesíthető. Politikai alap is van. Gorbacsov vlagyivosztoki beszédében az alábbi elemeket értékelték újként és pozitívként:

A/ A mongóliai csapatkivonási készség bejelentése,

B/ A VI. ezred kivonása Afganisztánból,

C/ A közös határ a folyók fő sodorvonalán elfogadható.

Erre reagálva javasolta és fogadta el a kínai fél a határtárgyalások felújítását 87 februárjára. A beszéd ugyanakkor nem előrelépés a döntő kérdésben, Kambodzsát illetően. A politikai normalizációról szóló tárgyalások akkor kezdődhetnek meg, ha a SZU tényleges lépést tesz a vietnámi csapatok Kambodzsából való kivonása érdekében, vagy komoly kötelezettséget vállal ilyen lépések megtételére.

Folytatása következik.

- 352 - Jász.